

Základná škola Jozefa Cígera Hronského, školská 10 Krupina

**Školský vzdelávací program
pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími
potrebami**

ISCED 1 - primárne vzdelanie

ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelanie

I. Vzdelávací program pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

ISCED 1 – primárne vzdelávanie a
ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie

1.1 Ciele výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP

Žiaci základných škôl so ŠVVP v základnej škole plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

1.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie a nižšie sekundárne vzdelávanie.

1.3 Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa ZŠ v prípade žiakov s VPU zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho sekundárneho stupňa školského vzdelávania.

1.4 Vzdelávacie oblasti

Obsah školského vzdelávania žiakov so ŠVVP v školskej integrácii v ZŠ je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov v ZŠ.

1.5 Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP

Podľa tohto vzdelávacieho programu vzdelávame žiakov, ktorí majú diagnostikované špecifické vývinové poruchy učenia /VPU/. Medzinárodná klasifikácia chorôb v kategórii Poruchy psychického vývinu samostatne vymedzuje špecifické poruchy školských zručností a rozlišuje:

- špecifickú poruchu čítania – dyslexia,
- špecifickú poruchu hláskovania – dysortografia /spelling disorder/,
- špecifickú poruchu aritmetických schopností – dyskalkúlia,
- zmiešanú poruchu školských zručností – dysortografia,
- vývinové poruchy školských zručností – dysgrafia,
- nešpecifikovaná vývinová porucha školských zručností – neschopnosť učiť sa,
- narušená komunikačná schopnosť – vývinová dysfázia,
- autizmom - Aspergerov syndróm.

Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z mentálnej retardácie alebo senzorickeho deficitu a ich príčinou nie je získané poškodenie mozgu alebo ochorenie. Bežné sú pridružené poruchy v emocionálnej sfére a správaní v školskom veku.

V špecifických ŠVVP sa okrem ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie:

- deficit v poznávacích schopnostiach,
- deficit v jazykových schopnostiach,

- deficity v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní, monitorovaní vlastnej aktivity,
- percepčno–motorické deficity,
- deficity v jemnej motorike a koordinácii,
- ťažkosti s orientáciou v čase a v priestore,
- hyperaktivita a impulzivita.

1.6 Vzdelávanie žiakov so ŠVVP v triede spolu s ostatnými žiakmi školy

Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v ZŠ v triede spolu so žiakmi bez ŠVVP, má vyplnený Návrh na prijatie. Pre takého žiaka riaditeľ školy zabezpečí odbornú špeciálno–pedagogickú a logopedickú starostlivosť v spolupráci s centrom PPP.

Začlenený žiak v školskej integrácii je vzdelávaný podľa rámcového učebného plánu, v ktorom sa vzdeláva podľa IVP s prihliadnutím na jeho narušenie. IVP je súčasťou návrhu na prijatie. Musí byť schválený zákonným zástupcom a CPPP. Aktualizuje sa podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka so ŠVVP vo výchovno-vzdelávacom procese

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti,
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením,
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie,
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie,
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia ne sú dostatočne vyvinuté,
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov,
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov,
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu,
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru,
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť,
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s VPU a nereferuje o nich pred inými žiakmi či rodičmi.

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou, ktoré môžu byť prítomné, napr.:

- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách,
- pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti,
- motorická instabilita,
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností,
- znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti,
- neadekvátne emocionálne reakcie,
- zvýšená unaviteľnosť,
- znížená sebadôvera,
- nerovnomerné výkony a i.

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečuje učiteľ žiakov nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- k práci so žiakom prizve školského logopéda a špeciálneho pedagóga,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje s logopédom a so špeciálnym pedagógom,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky /po dohode so špeciálnym pedagógom/ a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní /zo školského poradenského zariadenia a školského špeciálneho pedagóga/.

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenie,
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka,
- v individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom,
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenia,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,
- umožní, aby školský logopéd a školský špeciálny pedagóg mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Pri vzdelávaní žiaka so ŠVVP je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu. V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii, a tým prispieť k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

1.7 Všeobecné zásady hodnotenia žiaka so ŠVVP

1. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka so ŠVVP učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
2. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.

3. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga a školského logopéda.
4. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka so ŠVVP po konzultácii so špeciálnym pedagógom a logopédom.
5. Pri hodnotení žiaka so ŠVVP učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

1.8 Formy výchovy a vzdelávania

Naša škola, poskytuje žiakovi so ŠVVP stupeň vzdelávania ISCED 1 a ISCED 2. Pri jeho vzdelávaní uplatňujeme formu organizácie výchovy a vzdelávania podľa § 54 zákona č. 245/2008 Z. z., prostredníctvom ktorej mu prijateľným spôsobom zabezpečujeme získanie príslušného stupňa vzdelania.

Pri výbere formy vzdelávania žiakov so ŠVVP postupujeme individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej, logopedickej, psychologickej, prípadne inej odbornej diagnostiky.

1.9 Podmienky prijímania

Žiaka so ŠVVP prijímame na základne psychologickej a špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky v centre špeciálnopedagogického poradenstva /CŠPP/ alebo v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie /CPPPaP/. V prípade potreby môže poradenské zariadenie priamo alebo na základe podnetu školy vyžadovať aj odbornú lekársku diagnostiku alebo diagnostiku odborného zdravotníckeho zamestnanca /neuroológ, psychiatrie, foniatier, ORL, klinický logopéd a pod/.

O prijatí dieťaťa so ŠVVP rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie /CŠPP a CPPP/, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa.“ /§ 61 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z.z./.

Riaditeľ školy pri prvom kontakte informuje rodičov o podmienkach prijatia /písomná žiadosť rodiča, správy z odborných vyšetrení z príslušného poradenského zariadenia, spolupráca so školským špeciálnym pedagógom a školským logopédom/.

Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka prejavujú počas navštevovania našej školy, jeho ďalšie vzdelávanie, ako vzdelávanie žiaka so ŠVVP, mu zabezpečujeme po predložení písomnej žiadosti zákonného zástupcu žiaka o zmenu formy vzdelávania a vyplnení Návrhu na prijatie predloženého riaditeľovi školy.

1.10 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov so ŠVVP sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho alebo nižšieho stredného stupňa. Vzdelávacie štandardy slúžia pre učiteľov, aby vedeli, kam majú smerovať svoje pedagogické pôsobenie.

Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti a vývinovými poruchami učenia.

1.11 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania

Pri organizácii podmienok v jednotlivých formách vzdelávania žiakov so ŠVVP postupujeme individuálne podľa výsledkov špeciálno-pedagogickej diagnostiky, v spolupráci s rodičmi /resp. zákonnými zástupcami/, logopédom alebo špeciálnym pedagógom a príslušným poradenským zariadením.

1.12 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní sú rovnaké ako v štátnom vzdelávacom programe pre primárny a nižší stredný stupeň vzdelávania.

Okrem toho pri vzdelávaní žiakov so ŠVVP postihnutím vytvárame vhodnú štruktúru práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek a postihnutie žiakov.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupujeme s týmito odchýlkami:

a/ pri kúpaní a pri plaveckom výcviku je v jednej skupine najviac päť žiakov,

b/ pri lyžiarskom výcviku má jeden inštruktor v skupine najviac osem žiakov,

c/ pri školskom výlete je počet žiakov v skupine rovnaký alebo nižší ako počet žiakov v triede, ak je počet žiakov v skupine pri školskom výlete vyšší ako počet žiakov v triede, zabezpečujeme účasť ďalšej poučenej plnoletej osoby

/§ 2 ods. 24 vyhlášky MŠ SR č. 322/2008 Z.z./